

ställning till Ålands landsting med förslag till

landskapslag angående upphävande av den landskapet

N:o 11/-29

Åland tillkommande andelen i grundskatten.

Genom lagen, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, given den 11 augusti 1922, tillerkändes landskapet rätt att för sina behov, utöver de inkomster, varom stadgas i § 21 av lagen om självstyrelse för Åland, använda halva inkomsten av grundskatten. Denna grundskatt uppbars även under de första åren av självstyrelsen, eller för åren 1922 (delvis), 1923 samt 1924 och den landskapet för sist-sagda år tillkommande hälften därav, som vid ingången av år 1925 uppgick till Fmk 146,458:16, observerades, i motsats till de föregående årens grundskatteinkomster, vilka använts för täckande av de löpande ordinarie utgifterna, såsom landskapets enskilda inkomst i den extraordinarie budgeten. Denna inkomst utnyttjades emellertid icke, utan fonderades tillika med vederlaget för senare utgående grundskattehalfter för framtida behov, särskilt med hänsikt därtill, att frågan om naturen av landskapets dispositionsrätt till sagda skatteandel i viss mån var svävande och att den i landskapet härskande uppfattningen i frågan synbarligen icke eller endast motvilligt omfattades av riksmyndigheterna, som tvärtom synas hållit före att ifrågavarande grundskattehälft med avseende å landskapets hushållning ej kunde tilläggas annan natur än de under § 21 i självstyrelselagen uppräknade skatterna.

Sedan emellertid genom lagen av den 29 november 1924 grundskatten i

riket upphävs liksom även den hälft av den i landskapet utgående grundskatten, som enligt ovanåberopade lagrum fortfarande tillkom riket, förordnade Landstinget på framställning av Landskapsnämnden den 18 december 1926, att med uppbörden av den landskapet tillhörande hälften av sagda skatt skulle tillsvidare och intill dess därom av Landstingets annorlunda beslötes, anstå, men att till betalning före den 1 januari 1925 förfallna belopp av skatten likväl skulle i stadgad ordning indrivas.

Enär enligt landskapsmyndigheternas uppfattning ett upphävande av den landskapet tillhörande hälften av grundskatten ej kunde ske genom landskapslag utan erfordrade samstämmigt beslut av riksdag och landsting, beslöt Landstinget samtidigt även att till riksdagen ingå med motion om upphävande av sagda skattehälft, men vägrade riksdagens talman att för riksdagen föredraga motionen av orsak, att enligt talmannens mening upphävande av den till landskapet avträdde hälften av grundskatten ankomme enbart å landstinget. Då vidare riksdagen godkände så talmans förfarande, förföll denna lagstiftningsfråga och har ej heller sedan dess av Landstinget återupptagits. Huruvida den av riksdagen omfattade tolkningen är riktig eller ej, kan i detta sammanhang förbigås, endast så mycket anser sig Landskapsnämnden böra erinra om, att en från riksdagens uppfattning avvikande mening framförts av mycket framskjutna målsmän för den juridiska vetenskapen i riket.

Vid den avräkning mellan riket och landskapet, som omfattade treårsperioden 1923 - 25, stannade Ålandsdelegationens majoritet vid up

fattningen, att, i enlighet med Landskapsnämndens därom hos Delegationen framställda yrkande, halva grundskatten vid avräkningen borde föras utom kolumn och såsom landskapets enskilda inkomst anses. Minoriteten ansåg åter att varken enligt självstyrelselagens eller Genevebeslutets text eller på grund av garantilagens stadganden någon legal rätt förelåg för landskapet att utan redovisningsskyldighet för sina enskilda behov utnyttja ifrågavarande skattehälft, som sålunda borde i avräkningen medtagas. Högsta domstolen, till vars utlåtande delegationens avräkning av presidenten hänsköts, anslöt sig till minoritetens uppfattning, varför ärendet återremitterades till Ålandsdelegationens förnyade prövning. Vid denna frångick en ledamot av majoriteten sin tidigare omfattade ståndpunkt med den påföljd, att delegationens beslut nu utföll i motsatt riktning och halva grundskatten indrogs i avräkningen samt sålunda frångick landskapet.

Att denna utgång i frågan måste i landskapet upptagas såväl med största besvikelse som allmänt missnöje, liksom även att frågans i viss mening internationella natur kunde föranleda till mindre önskvärda komplikationer för riket, synes för dess myndigheter emellertid stått klart. På initiativ av Ålandsdelegationen, som härtill utarbetat propositionsförslag, överlämnades till riksdagen den 31 sistlidne juli av regeringen en proposition om lag angående beviljande av ett årligt anslag om 150.000 mark åt landskapet för dess kulturella och andra dess allmänna väl främjande ändamål, vilket anslag icke skulle tagas i betraktande vid den lagföreskrivna treårsregleringen mellan riket och landskapet.

Lagen antogs av riksdagen den 22 sistlidne oktober och har enligt propositionen följande lydelse:

"L a g

om beviljande av anslag åt landskapet Åland i samband med grundskattens upphävande.

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas härmed:

Landskapet Åland tilldelas ett årligt anslag ur statsmedel till belopp av etthundrafemtiotusen mark att utgå, räknat från ingången av det år, som följer närmast efter det, varunder den landskapet tillkommande andelen i grundskatten slutgiltigt upphävts, och att enligt av Ålands landsting fastställd särskild utgiftsstat användas för kulturella och andra landskapets allmänna väl, befrämjande ändamål. Detta belägg tages icke i betraktande vid fastställandet av storleken av det bidrag, som enligt 26 §. lagen om självstyrelse för Åland, den 6 maj 1920, utgives åt landskapet ur statsmedel."

Enär beviljandet av ifrågakomna mot halva grundskatten svarande vederlag gjorts beroende därav att den landskapet genom garantilagen tillförsäkrade andelen i grundskatten avlyftes, torde ett häremot svarande beslut även av Landstinget böra fattas.

Visserligen gå då även de uti extraordinarie inkomststaten fonderade grundskattemedlen, eller 881,458 mark 16 penni, förlorade, eftersom dessa samma indragits uti treårsregleringarna, men finner likväl Landskapsnämnden ett sådant offer från landskapets sida ur särskilda synpunkter

tillrådligt, varför Landskapsnämnden vördsamt föreslår

att Landstinget ville antaga nedanstående

L a g

angående upphävande av den landskapet Åland tillkommande andelen av halva grundskatten.

"På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting beslutat antaga nedanstående

L a g

om upphävande av den landskapet Åland tillkommande andelen av halva grundskatten.

Grundskatten på Åland, till den del densamma jämlikt § 4 i lagen av den 11 augusti 1922, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, är till landskapet avträdd, upphäves och all vidare uppbörd av densamma förfaller".

Mariehamn den 7 november 1929.

På Landskapsnämndens vägnar:

